

چکیده:

این پژوهش به روش پیمایشی و با هدف تعیین میزان استفاده از منابع پزشکی الکترونیکی در کتابخانه‌های مرکزی و دانشکده‌ای دانشگاه‌های پزشکی دولتی شهر تهران از دیدگاه کتابداران انجام شده است. جامعه پژوهش شامل ۳۳ کتابخانه مرکزی و دانشکده‌ای دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران، شهید بهشتی، شاهد، بقیه‌الله، ارتش و تربیت مدرس بوده که ۴ کتابخانه دانشکده‌ای از کتابخانه‌های مذکور به دلیل عدم برخورداری از منابع پزشکی الکترونیکی از جامعه پژوهش حذف و در نهایت ۲۹ کتابخانه باقیمانده به عنوان جامعه پژوهش در نظر گرفته شدند. ابزار گردآوری اطلاعات این پژوهش پرسشنامه بود. پژوهش حاضر فرضیه نداشته و در نهایت اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه جهت پاسخگویی به سؤالات پژوهش و رسیدن به اهداف آن، با استفاده از جداول آماری دو بعدی و نمودارها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. خلاصه‌ای از نتایج تحقیق در سطور زیر آمده است.

- کتابخانه‌های مورد پژوهش در مجموع از ۹ نوع منبع پزشکی الکترونیکی برخوردارند که بیشترین درصد برخورداری از منابع مذکور مربوط به پایگاه‌های اطلاعاتی دیسک نوری با ۹۶/۵ درصد و کمترین درصد برخورداری مربوط به چند رسانه‌ایها با ۴/۱ درصد می‌باشد.

- الویت استفاده از منابع پزشکی الکترونیکی با توجه به میانگین امتیازات به دست آمده، به ترتیب عبارت است از، ۱- اینترنت، ۲- پایگاه‌های اطلاعاتی دیسک نوری، ۳- شبکه‌های اطلاع‌رسانی داخلی، ۴- مجلات الکترونیکی، ۵- پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته، ۶- دیسک‌های آموزشی و دیسک‌های Textbook، ۷- فلاپی‌ها، ۸- چند رسانه‌ایها.

- بیشترین درصد گروه‌های استفاده کننده از منابع پزشکی الکترونیکی در کتابخانه‌های مورد پژوهش اعضای هیأت علمی به میزان ۱۰ درصد و پس از آن دانشجویان به میزان ۹۳/۱ درصد قرار دارند.

- الویت میزان برخورداری از انواع منابع پزشکی الکترونیکی در کتابخانه‌ها برحسب دانشگاه‌های مورد مطالعه به ترتیب عبارت است: ۱- دانشگاه تربیت مدرس (با ۱ کتابخانه)، ۲- دانشگاه علوم پزشکی ایران (با ۶ کتابخانه)، ۳- دانشگاه علوم پزشکی تهران (با ۸ کتابخانه)، ۴- دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (با ۲ کتابخانه)، ۵- دانشگاه جامع شاهد (با ۳ کتابخانه)، ۶- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی (با ۸ کتابخانه)، ۷- دانشگاه علوم پزشکی ارتش (با ۱ کتابخانه).

اولویت میزان استفاده از انواع منابع پزشکی الکترونیکی در کتابخانه‌ها برحسب دانشگاه‌های مورد مطالعه به ترتیب عبارتند از: ۱- دانشگاه تربیت مدرس، ۲- دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۳- دانشگاه علوم پزشکی ارتش، ۴- دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۵- دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله، ۶- دانشگاه علوم پزشکی شاهد، ۷- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی.

مشکلات موجود برای استفاده از منابع پزشکی الکترونیکی در کتابخانه‌های دانشگاه‌های مورد مطالعه به ترتیب عبارتند از: کمبود تجهیزات سخت‌افزاری (۶۹ درصد)، کمبود امکانات آموزشی (۵۵/۲ درصد)، کمبود فضا (۴۴/۸ درصد)، اشکالات نرم‌افزاری (۴۱/۴ درصد) و عدم اطلاع استفاده کنندگان (۳۷/۹ درصد).

در پایان با در نظر گرفتن یافته‌های پژوهش و جمع‌بندی نظرات پاسخگویان، مواردی از قبیل افزایش تجهیزات سخت‌افزاری، تنظیم برنامه‌های آموزشی و معرفی منابع پزشکی الکترونیکی موجود در کتابخانه‌ها برای بهبود وضعیت استفاده از منابع پزشکی الکترونیکی در کتابخانه‌های مورد مطالعه پیشنهاد شد.